

«ԵՐԵՎԱՆԻ ԳԱԳԻԿ ՍՏԵՓԱՆՅԱՆԻ
ԱՆՎԱՆ N° 135 ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ»
ՊՈԱԿ

ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ Աշակերտների ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպումը
մաթեմատիկայի դասաժամին

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ Սյուզաննա Գինոսյան

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՂ՝ Ղազարյան Մարգարիտ

ՄԱՐԶ՝ Կոտայք

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ ՝ Վ. Կարապետյանի անվան
միջնակարգ դպրոց

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	3
ԳԼՈՒԽ 1. ՍՈՎՈՐՈՂԻ ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱՏԱՐՈՒՄԸ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՄԵՋ. ՏԱՐԲԵՐ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ: ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ	5
ԳԼՈՒԽ 2. ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԴԱՍԱԺԱՄԻՆ ...	10
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ	13
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ	14

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Ժամանակակից կրթությունն իր առջև խնդիր է դնում զարգացնել սովորելու մոտիվացիան, ճանաչողական գործունեությունը, սովորողների ստեղծագործական կարողությունները, զարգացնել նրանց ինքնուրույնությունը՝ որպես անհատական հատկանիշ, որը բնութագրվում է առանց արտաքին օգնության նոր գիտելիքներ և հմտություններ ձեռք բերելու ցանկությամբ և հմտությամբ, ինչպես նաև դրանք իրենց գործունեության մեջ կիրառելու ձևերով:

Ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպումն ու ղեկավարումը յուրաքանչյուր ուսուցչի պատասխանատու և դժվար աշխատանքն է: Գործունեության և ինքնուրույնության խթանումը պետք է դիտարկել որպես սովորողների կրթության անբաժանելի մաս: Այս առաջադրանքը յուրաքանչյուր ուսուցչի համար առաջնահերթ խնդիրներից է: Այս վերաբերմունքը մեկնաբանում է անկախ ուսումնական գործունեությունը՝ որպես գիտելիքների գիտակցված ձեռքբերման, սոցիալապես ակտիվ անհատականության ձևավորման, անհատականության զարգացման և սովորողի ստեղծագործական ներուժի իրացման հիմք:

Հեղազոտության արդիականությունն անհերքելի է, քանի որ գիտելիքը, հմտությունները, համոզմունքները չի կարելի փոխանցել ուսուցչից աշակերտ՝ դիմելով միայն խոսքերին: Այս գործընթացը ներառում է ծանոթացում, ընկալում, անկախ մշակում, այս հմտությունների և հասկացությունների իրազեկում և ընդունում: Եվ, թերեւս, ինքնուրույն աշխատանքի հիմնական գործառույթը բարձր մշակութային անհատականության ձևավորումն է, քանի որ միայն ինտելեկտուալ և հոգևոր անկախ գործունեության միջոցով է մարդը զարգանում: Ուստի ուսուցչի համար շատ կարևոր է իմանալ ինքնուրույն աշխատանքի ձևերն ու տեսակները, և դրանց տեղը ուսումնական գործընթացում:

Հեղազոտության օբյեկտը սովորողի ինքնուրույն գործունեությունն է:

Հեղազոտության առարկան դրա իրականացման պայմաններն են:

Հեղազոտության նպատակն է ուսումնասիրել դպրոցականների ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպումը և դրանց հաջող իրականացման պայմանները մաթեմատիկայի դասաժամին:

Հեղազոտության խնդիրներն են՝

- ուսումնասիրել և վերլուծել այս թեմայի վերաբերյալ գիտական և մեթոդական գրականությունը.
- ուսումնասիրել ինքնուրույն աշխատանքի հայեցակարգի պատմությունը.
- բացահայտել ինքնուրույն աշխատանքի հայեցակարգի էությունն ու կառուցվածքը, դիտարկել գործառույթները.
- վերլուծել աշակերտների համար մաթեմատիկայի դասերին ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման մեթոդները.

Աշխատանքնը կազմված է բովանդակությունից, ներածությունից, 2 գլուխներից, եզրակացությունից և գրականության ցանկից: Առաջին գլխում անդրադարձել ենք սովորողի ինքնուրույն աշխատանքի կատարմանը ուսուցման մեջ, կատարել տարբեր մոտեցումների վերլուծություն, ինչպես նաև ներկայացրել ենք ինքնուրույն աշխատանքի կառուցվածքը, իսկ երկրորդ գլխում անդրադարձել ենք մաթեմատիկայից ինքնուրույն աշխատանքի կատարման առանձնահատկություններին: Աշխատանքը կազմված է 14 տպագիր էջից:

ԳԼՈՒԽ 1. ՍՈՎՈՐՈՂԻ ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱՏԱՐՈՒՄԸ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՄԵՋ. ՏԱՐԲԵՐ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ: ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

Ինքնուրույնության ձևավորման նախապայմանն ազատությունն է: Որպեսզի աշակերտն ինքնուրույն ուսումնական գործունեություն ծավալի, նրան անհրաժեշտ է այդ հնարավորությունը տալ: Ինքնուրույնության գաղափարի համատեքստում ուսուցչի համար կարևոր խնդիր է դառնում ուսուցման գործընթացն աստիճանաբար ինքնուսուցման գործընթացի վերածելը: Ինքնուսուցման պարագայում սովորողն ինքն է կազմակերպում, կարգավորում և հսկում իր իմացական գործունեությունը: Ինքնուրույն ուսումնական աշխատանքները լավագույնս կարելի է իրականացնել ուսուցման գործընթացը՝ մասնակիորեն հետազոտական գործընթացի վերածելով:

Ինքնուրույն աշխատանքն այն աշխատանքն է, որն իրականացվում է առանց ուսուցչի անմիջական մասնակցության, բայց ըստ նրա ցուցումների՝ դրա համար հատուկ նախատեսված ժամանակում, մինչդեռ սովորողները գիտակցաբար ձգտում են հասնել իրենց նպատակներին՝ օգտագործելով իրենց ջանքերը և այս կամ այն ձևով արտահայտելով արդյունքը:¹

Ինքնուրույն աշխատանքը լավագույնս սահմանում է Ա.Ի. Ջիմնեյը: Իր սահմանմամբ՝ ինքնուրույն աշխատանքը ներկայացվում է որպես նպատակա- ուղղված, ներքուստ մոտիվացված, կառուցված օբյեկտի կողմից հենց իր կողմից կատարված և շտկված գործողությունների ամբողջության մեջ՝ ըստ գործունեության ընթացքի և արդյունքի: Դրա իրագործումը պահանջում է բավականին բարձր ինքնագիտակցում, արտացոլում, ինքնակարգապահություն, անձնական պատասխանատվություն և աշակերտին տալիս է բավարարվածություն՝ որպես

¹ <https://moluch.ru/conf/ped/archive/69/3617/> (13.10. 23)

ինքնակատարելագործման և ինքնաճանաչման գործընթաց:²

Ժամանակակից դպրոցի համար հասարակության հիմնարար պահանջն անհատի ձևավորումն է, ով կկարողանա ինքնուրույն ստեղծագործաբար լուծել գիտական, արդյունաբերական, սոցիալական խնդիրները, մտածել քննադատաբար, զարգացնել և պաշտպանել իրենց տեսակետը, իրենց համոզմունքները, համակարգված և շարունակաբար համալրել և թարմացնել: Նրանց գիտելիքները ինքնակրթության միջոցով, կատարելագործել հմտությունները, ստեղծագործաբար կիրառել դրանք իրականում:

Ինքնուրույն աշխատանքը վերապատրաստման դասընթացներ կազմակերպելու ձև չէ և դասավանդման մեթոդ չէ: Իրավաչափ է այն դիտարկել ավելի շուտ որպես սովորողների ինքնուրույն ճանաչողական գործունեության մեջ ներգրավելու միջոց, դրա տրամաբանական և հոգեբանական կազմակերպման միջոց³:

Երկրորդ, ուշադրությունը կենտրոնացված է այն փաստի վրա, որ ինքնուրույն աշխատանքը կապված է դասարանում աշակերտի աշխատանքի հետ և դասում կրթական և ճանաչողական գործունեության ճիշտ կազմակերպման հետևանք է:⁴

Ուսուցման մեջ սովորողների գործունեության բնույթի և ինքնուրույնության ուսումնասիրության մեջ կան բազմաթիվ տարբեր ուղղություններ: Առաջին ուղղությունը գալիս է հին ժամանակներից: Նրա ներկայացուցիչներին կարելի է համարել հին հույն գիտնականներին (Սոկրատես, Պլատոն, Արիստոտել), ովքեր խորապես և համակողմանիորեն հիմնավորել են երեխայի կամավոր, ակտիվ և ինքնուրույն գիտելիքներ ձեռք բերելու կարևորությունը: Իրենց դատողություններում նրանք ելնում էին նրանից, որ մարդկային մտածողության զարգացումը կարող է հաջողությամբ ընթանալ միայն ինքնուրույն գործունեության գործընթացում, իսկ անձի բարելավումը և նրա կարողությունների զարգացումը՝ ինքնաճանաչման միջոցով (Սոկրատ): Նման գործունեությունը երեխային բերում է ուրախություն և

² Особенности самостоятельной работы студентов при подготовке к аудиторным занятиям

³ Мордкович, А. Г. Алгебра 8 кл. : в двух частях / А. Г. Мордкович. – 14-е изд. – Москва : Мнемозина, 2016. – 216 с. – Часть 1.

⁴https://studbooks.net/1943927/pedagogika/samostoyatel'naya_rabota_vazhnyy_faktor_formirovaniya_obscheuc_hebnyh_umeniy_mladshih_shkolnikov (13.10.23թ.)

բավարարվածություն և դրանով իսկ վերացնում է նրա պասիվությունը նոր գիտելիքներ ձեռք բերելու հարցում: Նրանք իրենց հետագա զարգացումը ստանում են Ֆրանսուա Ռաբլեի, Միշել Մոնտենի, Թոմաս Մորի հայտարարություններում, որոնք միջնադարում, սխոլաստիկայի (հուն․՝ σχολαστικός, այստեղ՝ դպրոցական, գիտական),⁵ դոգմատիզմի և ուսուցման դպրոցի պրակտիկայում բարգավաճման գագաթնակետին պահանջում էին երեխային սովորեցնել անկախություն և դաստիարակել որպես մտածող: Նույն մտքերը մշակվում են Յա.Ա. Կոմենիուսի, մանկավարժական աշխատանքների էջերում, ինչպես նաև Ջ.Ջ. Ռուսսոն, Ի.Գ. Պեստալոցցի, Կ.Գ. Ուշինսկին և ուրիշների աշխատանքներում:⁶

Բ.Պ. Էսիպովը (60-ական թթ.) հիմնավորել է ինքնուրույն աշխատանքի դերը, տեղն ու խնդիրները ուսումնական գործընթացում: Սովորողների գիտելիքներն ու հմտությունները զարգացնելիս ուսուցման կարծրատիպային, հիմնականում բանավոր մեթոդը դառնում է անարդյունավետ: Դպրոցականների ինքնուրույն աշխատանքի դերը մեծանում է նաև կրթության նպատակի փոփոխության, հմտությունների ձևավորման, ստեղծագործական գործունեության վրա կենտրոնանալու, ինչպես նաև կրթության համակարգչայինացման հետ կապված:⁷

Երկրորդ ուղղությունը ծագում է Յա.Ա. Կոմենիուսի աշխատանքներում: Դրա բովանդակությունը դպրոցականներին ինքնուրույն գործունեության մեջ ներգրավելու կազմակերպչական և գործնական խնդիրների մշակումն է:

Երրորդ ուղղությունը բնութագրվում է նրանով, որ որպես հետազոտության առարկա ընտրվում է ինքնուրույն գործունեությունը: Այս ուղղությունը սկիզբ է առնում հիմնականում Կ.Գ. Ուշինսկին. հետազոտությունը, որը մշակվել է հոգեբանական և մանկավարժական ուղղությանը համահունչ, ուղղված է եղել բացահայտելու անկախ գործունեության էությունը որպես դիդակտիկ կատեգորիա, դրա տարրերը՝ գործունեության առարկան և նպատակը: Այնուամենայնիվ, սովորողի անկախ գործունեության այս ոլորտի ուսումնասիրության բոլոր ձեռքբերումներով հանդերձ,

⁵ <https://hy.wikipedia.org/wiki/> (13.10.23թ.)

⁶ Загрекова, Л. В. Теория и технология обучения : учебное пособие для педагогических вузов / Л. В. Загрекова, В. В. Николина. – Москва : Высш. Школа, 2014. – 157 с.

⁷ Есипов Б.Д. Основы дидактики

դրա գործընթացը և կառուցվածքը դեռևս ամբողջությամբ չեն բացահայտվել:⁸

Ինչպես ցույց են տվել ուսումնասիրությունները, սովորողների ինքնուրույն աշխատանքն ունի որոշակի կառուցվածք: Այն իր մեջ ներառում է վեց հիմնական փուլեր.

1. Կազմակերպչական.

Սա երեխաների աշխատանքային միջավայրի նախապատրաստումն է. Բառարանների, հուշաթերթիկների բաշխում, որոնք անհրաժեշտ կլինեն աշխատանքի ընթացքում:

2. Նախապատրաստական.

Այս փուլում ուսուցիչը ցուցում է տալիս երեխաներին հանգիստ նստել, չխանգարել իրենց ընկերներին, պահպանել լռություն և կարգուկանոն, ուշադիր աշխատել, ինքնաստուգում կատարել և այլն, այսինքն՝ այն ամենը, ինչը կապահովի աշխատանքի արդյունավետությունը:

3. Կողմնորոշիչ.

Այս փուլում ուսուցիչը սովորեցնում է առաջադրանքի բովանդակությունը: Աշակերտը ստանալով առաջադրանք՝ ընթերցում կամ վերընթերցում է պայմանը, դիտարկում է առարկան կամ գծագիրը, ընթերցում է տեքստը և այլն: Այս փուլի ընթացքում սովորողն իմաստավորում է առաջադրանքը, առանձնացնում է, թե ինչ է տրված, թե ինչ պետք է իմանալ կամ կատարել, ինչպիսի գիտելիքներ և գործողություններ են պահանջվում աշխատանքի կատարման համար:

4. Հիմնական փուլ.

Այս փուլում կատարվում է ինքնուրույն աշխատանքը:

⁸ Белкин, Е. Л. Сущность понятия «самостоятельная работа» в дидактике / Е. Л. Белкин, В. В. Давыдов // Методы совершенствования учебно-воспитательного процесса в вузе : Межвуз. сб. науч. тр. – Волгоград, 2009. – С. 45 – 48.

5. Ամփոփիչ փուլ.

Ուսուցիչը գնահատում է, քննարկում է, վերլուծում ամբողջ դասարանի աշխատանքի ընթացքը, արդյունքները:

6. Ստուգիչ փուլ.

Այս փուլի ընթացքում աշակերտը կատարելով առաջադրանքը՝ ինքն իր սեփական նախաձեռնությամբ ստուգում է իր աշխատանքը և գնահատում այն, այսինքն՝ իրականացնում է ինքնաստուգում և ինքնագնահատում:

ԳԼՈՒԽ 2. ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԴԱՍԱԺԱՄԻՆ

Դասի արդյունավետությունը բարձրացնելու, սովորողներին դասին ակտիվացնելու ամենադասանելի և պրակտիկ փորձարկված միջոցներից մեկը ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպումն է:

Մաթեմատիկայից ինքնուրույն աշխատանքի ամենակարևոր նպատակներից մեկը մաթեմատիկայի նկատմամբ սովորողների հետաքրքրության զարգացումն է և դասերին ներգրավումը: Սովորողները մեծ ցանկություն ունեն ստուգելու իրենց ուժերը, մաթեմատիկական կարողությունները, ոչ ստանդարտ խնդիրներ լուծելու կարողությունները: Նրանց գրավում է կամավոր աշխատելու հնարավորությունը:

Մաթեմատիկայի դասավանդման որակի բարձրացման համար անհրաժեշտ պայման է ինքնուրույն աշխատանքը և ճանաչողական գործունեությունը: Ուսուցիչների երկար տարիների փորձը և հատուկ հետազոտությունները ցույց են տվել, որ դասագիրքը մաթեմատիկայի դասերին ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման լավագույն միջոցներից է: Նպատակներից մեկն էլ մաթեմատիկայի դասընթացում ուսումնասիրվող նյութի ընդլայնումն է, երբեմն նման ընդլայնումը դուրս է գալիս պարտադիր ծրագրի շրջանակներից:

Մաթեմատիկայի դասերին ինքնուրույն աշխատանքի հիմնական նպատակները հետևյալն են.

1. Մտավոր գործողությունների ձևավորում և հետագա զարգացում՝ վերլուծություն, համեմատություն, ընդհանրացում, դասակարգում և այլն
2. Ընդհանրապես մտածողության և մասնավորապես ստեղծագործական մտածողության զարգացում և ուսուցում.
3. Գործունեության նկատմամբ հետաքրքրության պահպանում.
4. Ստեղծագործական անհատականության այնպիսի որակների զարգացում, ինչպիսիք են ճանաչողական գործունեություն, նպատակներին հասնելու համառություն, անկախություն;

5. Սովորողների առաջադիմության կանոնավոր մշտադիտարկում առարկայից:⁹

Հոգեբաններն ու տեսաբանները ուսուցման գործընթացում առանձնացնում են սովորողների ինքնուրույն ճանաչողական գործունեության չորս տեսակ: Նրանցից յուրաքանչյուրը տարբերվում է նպատակների սահմանման և պլանավորման առանձնահատկություններից.

1. Սովորողը ուսուցչի օգնությամբ դնում է նպատակներ և պլանավորում առաջիկա անելիքները;
2. Ուսուցչի օգնությամբ իրականացվում է միայն նպատակադրում
3. Նպատակներ դնելը և առաջիկա աշխատանքների պլանավորումը աշակերտն իրականացնում է ինքնուրույն՝ ուսուցչի ներկայացրած առաջադրանքի շրջանակներում.
4. Աշխատանքն իրականացնում է սովորողը սեփական նախաձեռնությամբ՝ առանց ուսուցչի օգնության նա ինքն է որոշում աշխատանքի բովանդակությունը, նպատակը, պլանը և ինքնուրույն իրականացնում:

Ինքնուրույն աշխատանքի լավագույն տեսնակներից է մաթեմատիկական տեքստային խնդիրների լուծումը: Մաթեմատիկայի տեքստային խնդիրներն ունեն մի շարք կարևոր կրթական գործառույթներ: Մասնավորապես, դրանց լուծման գործընթացը, լինելով մաթեմատիկայի գործնական կիրառման օրինակ, նպաստում է մաթեմատիկական գիտելիք-ների և հմտությունների ձևավորմանը, ինչպես նաև ծառայում է որպես սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի հմտությունների կիրառման առարկա:

Տեքստային խնդրի բովանդակությունը սովորաբար ներկայացնում է կյանքին քիչ թե շատ մոտ ինչ-որ իրավիճակ: Խնդիրը նախ թարգմանվում է հանրահաշվական նշանների լեզվով, ինչի արդյունքում խնդրի պայմանը վերածվում է հավասարման (կամ հավասարումների համակարգի), այնուհետև այս հավասարումը (հավասարումների համակարգը) լուծվում է հանրահաշվից հայտնի մեթոդներով, որից հետո գտնված լուծումը համեմատվում է խնդրի պայմանների հետ:

⁹ Я.И.Груденев «Совершенствование методики работы учителя математики» «Просвещение» 1990г.

Հանրահաշվական մեթոդով խնդրի լուծման գործընթացում այնպիսի հմտությունների ձևավորում, ինչպիսին է սեփական գործունեությունը պլանավորելու ունակությունը, յուրաքանչյուր քայլը մոտիվացնելը, տեղեկատվությունը ուշադիր ընկալելը, պայմաններն ու արդյունքները տրամաբանորեն ըմբռնելը, բնականաբար, տեղի է ունենում ինքնուրույն կրթական աշխատանքում: Բառային խնդիրների լուծումը կնպաստի նշված հանրակրթական հմտությունների համակողմանի ձևավորմանը:

Այս թեմայով ինքնուրույն աշխատանքի օրինակներ ¹⁰

- Արամն ու Բաբկենն ունեն 20-ական կոնֆետ: Հայտնի է, որ Արամը կերել է Բաբկենից 2 անգամ շատ կոնֆետ, ինչի արդյունքում նրա մոտ եղած կոնֆետների քանակը 2 անգամ քիչ է Բաբկենիին: Կազմե՛ք այս պայմանին համապատասխանող հավասարումը:
- Աննան և Սոնան այգուց ծիրան հավաքեցին: Պարզվեց, որ Աննան Սոնայից հավաքել է 3 անգամ ավելի շատ: Նա որոշեց իր հավաքածից 10 ծիրան տալ Սոնային, որպեսզի նրանց մոտ եղած ծիրանները հավասարվեն: Գրե՛ք այս իրավիճակը նկարագրող համապատասխան հավասարումը:
- Հավասարակշռության վիճակում գտնվող կշեռքի ձախ նժարին կա երեք նույն զանգվածի խնձոր ու 20-գրամանոց կշռաքար, իսկ աջ նժարին՝ 530-գրամանոց կշռաքար: Գրե՛ք այս իրավիճակը նկարագրող մաթեմատիկական հավասարումը:

Ինքնուրույն աշխատանքի կարևոր տեսակ է առաջադրանքների և վարժությունների պատրաստումը հենց սովորողների կողմից: Խնդիր կազմելը ստեղծագործական որոնման գործընթաց է, որը նպաստում է մտածողության ինքնատիպության զարգացմանը:

¹⁰ Գոգյան Սմբատ, Դիլանյան Վաչագան: Հանրահաշիվ 7-րդ դասարանի դասագիրք/ Ս. Գոգյան, Վ. Դիլանյան – Եր: «Մասնակցային դպրոց» ԿՀ, 2023-168 էջ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Դպրոցում ինքնուրույն աշխատանքի օգտագործման խնդրի տեսական ուսումնասիրությունների վերլուծությունը, հնարավորություն տվեց որոշել դրա նպատակները, խնդիրները, գործառույթները, կազմակերպչական տեխնոլոգիան և դասակարգումը: Պրակտիկան ցույց է տվել, որ բովանդակալից ինքնուրույն աշխատանքի միջոցով իրենց սովորածը կիրառելու ունակության համակարգված զարգացումը սովորողների մոտ դրական ազդեցություն է ունենում: Սովորողները սովորում են ակտիվ աշխատել, նախաձեռնողականություն և անկախություն դրսևորել ոչ միայն ուսման, այլև գործունեության բոլոր տեսակների մեջ:

Կարծում ենք, որ դպրոցներում պետք է ավելի հաճախ իրականացվի ինքնուրույն աշխատանք, քանի որ բոլոր առաջադրանքները նախատեսված են միջին աշակերտի համար, իսկ ուժեղ աշակերտները հնարավորություն չունեն ավելի առաջ գնալու, բայց այս կերպ նրանց հնարավորություն կտրվի:

Ինքնուրույն աշխատանքի համար անհրաժեշտ է առաջադրանքներ առաջարկել, որոնց լուծումը թույլ չի տալիս հետևել պատրաստի , արդեն լուծված տարբերակներին, այլ պահանջում է գիտելիքների կիրառում նոր իրավիճակում: Միայն այս դեպքում ինքնուրույն աշխատանքը նպաստում է սովորողների նախաձեռնողականության և ճանաչողական կարողությունների ձևավորմանը:

Եզրափակելով կարող ենք ասել , որ «Երեխաներին սովորեցնել սովորել» դիդակտիկ կանոնը երբեք այնքան արդիական չի եղել, որքան հիմա: Սեփական գործունեությունը կառավարելու կարողությունը անհրաժեշտ պայման է մարդու կյանքում և աշխատանքային գործունեության մեջ:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Գոգյան Սմբատ, Դիլանյան Վաչագան: Հանրահաշիվ 7-րդ դասարանի դասագիրք/ Ս. Գոգյան, Վ. Դիլանյան – Եր: «Մասնակցային դպրոց» ԿՀ, 2023-168 էջ:
2. Белкин, Е. Л. Сущность понятия «самостоятельная работа» в дидактике / Е. Л. Белкин, В. В. Давыдов // Методы совершенствования учебно-воспитательного процесса в вузе : Межвуз. сб. науч. тр. – Волгоград, 2009. – С. 45 – 48.
3. Груденев Я.И «Совершенствование методики работы учителя математики» «Просвещение» 1990г.
4. Есипов Б.Д. Основы дидактики
5. Загрекова, Л. В. Теория и технология обучения : учебное пособие для педагогических вузов / Л. В. Загрекова, В. В. Николина. – Москва : Высш. Школа, 2014. – 157 с.
6. Особенности самостоятельной работы студентов при подготовке к аудиторным занятиям
7. Мордкович, А. Г. Алгебра 8 кл. : в двух частях / А. Г. Мордкович. – 14-е изд. – Москва : Мнемозина, 2016. – 216 с. – Часть 1.
8. <https://moluch.ru/conf/ped/archive/69/3617/> (13.10. 23)
9. https://studbooks.net/1943927/pedagogika/samostoyatel'naya_rabota_vazhnyy_factor_formirovaniya_obscheuchebnyh_umeniy_mladshih_shkolnikov (13.10.23թ.)
10. <https://hy.wikipedia.org/wiki/> (13.10.23թ.)